Konstitutionsutskottets betänkande 1987/88:7

om justitieombudsmännens redovisning av sin verksamhet till 1987/88 års riksdag

KU
1987/88:7

Det ankommer på konstitutionsutskottet att granska justitieombudsmännens verksamhet. Till utskottet har för detta ändamål hänvisats ombudsmännens berättelse för tiden den 1 juli 1986 till den 30 juni 1987 (redog. 1987/88:1). Under denna tidsperiod tjänstgjorde Per-Erik Nilsson som justitieombudsman och chef för ämbetet. Nilsson har på egen begäran entledigats från sitt ämbete. Riksdagen utsåg den 21 oktober 1987 ordföranden i arbetsdomstolen Claes Eklundh till ny chefs-JO fr.o.m. den 1 november 1987. Övriga ombudsmän har varit Anders Wigelius, Tor Sverne och Sigvard Holstad. Sverne efterträddes den 1 april 1987 av föredraganden i konstitutionsutskottet, hovrättsrådet Gunnel Norell-Söderblom och Holstad den 1 juli 1987 av professorn i offentlig rätt vid Stockholms universitet Hans Ragnemalm. Beträffande ämbetets organisation och inriktning i övrigt får utskottet hänvisa till sitt förra året avgivna betänkande KU 1986/87:2 om JO-ämbetet.

Ämbetsberättelsen inleds på sedvanligt sätt med en skrivelse till riksdagen, vari bl.a. lämnas vissa statistiska uppgifter angående verksamheten. Antalet inkomna klagoärenden under tiden den 1 juli 1986–den 30 juni 1987 uppgick till 2 899 eller drygt 400 färre än under närmast tidigare redovisningsperiod. Sammanlagt avgjordes 3 083 ärenden under den tid ämbetsberättelsen avser. Balanserade ärenden per den 30 juni 1987 uppgick till 1 153. Under verksamhetsåret har inte något åtal anställts. En anmälan för vidtagande av disciplinär åtgärd har gjorts. Den möjlighet JO-instruktionen ger att överlämna klagomål till annan myndighet för prövning och avgörande har utnyttjats i 79 ärenden.

Berättelsen innehåller vidare redogörelser för ärenden av större allmänt intresse. Dessutom redovisas vilka remissyttranden m.m. som ombudsmännen avgett. Ett avsnitt av ämbetsberättelsen innehåller en redogörelse för inspektionsverksamheten. Ämbetsberättelsen innehåller även uppgifter om internationella kontakter.

Utskottet har mottagit ett antal skrivelser från allmänheten angående ombudsmännens verksamhet. Beträffande dessa skrivelser och utskottets granskning av JO-verksamheten vill utskottet erinra om ett uttalande som gjordes i förenämnda betänkande KU 1986/87:2 (s. 44). Utskottet framhöll därvid bl.a. att huvudsyftet med utskottets årliga JO-granskning är att utröna om något förhållande föreligger som är ägnat att påverka riksdagens förtroende för JO. Utskottets uppgift är alltså att göra en allmän bedömning av JO:s sätt att bedriva sin verksamhet och någon detaljerad granskning av de

1 *Riksdagen 1987/88. 4 saml. Nr 7*

enskilda ärenden som avgjorts under granskningsperioden är inte aktuell, något som utskottet för övrigt saknar resurser till. Mot bakgrund av det under senare år växande antalet skrivelser från allmänheten till utskottet med klagomål över enskilda JO-beslut bör framhållas att utskottet och kammaren inte överprövar ombudsmännens ståndpunkter i enskilda ärenden. En hänvändelse till utskottet i ett enskilt JO-ärende kan alltså inte leda till att utskottet ändrar JO:s beslut. Utskottet vill i sammanhanget erinra om att JO:s ämbetsberättelse ger motionsrätt och att debatter i kammaren kan förekomma med anledning av det betänkande där utskottet behandlar berättelsen och i anslutning till denna väckta motioner.

Någon motion har i år inte väckts med anledning av JO:s ämbetsberättelse.

Den av utskottet nu företagna granskningen av justitieombudsmännens verksamhet har i övrigt ej gett anledning till något särskilt uttalande.

Hemställan

Utskottet hemställer

att riksdagen lägger justitieombudsmännens ämbetsberättelse – redogörelse 1987/88:1 – till handlingarna.

Stockholm den 27 oktober 1987

På konstitutionsutskottets vägnar

Olle Svensson

Närvarande: Olle Svensson (s), Anders Björck (m), Wivi-Anne Cederqvist (s), Kurt Ove Johansson (s), Bertil Fiskesjö (c), Sture Thun (s), Hans Nyhage (m), Anita Modin (s), Sören Lekberg (s), Börje Stensson (fp), Elisabeth Fleetwood (m), Torgny Larsson (s), Bengt Kindbom (c), Nils Berndtson (vpk) och Ingela Mårtensson (fp).

Särskilt yttrande

Nils Berndtson (vpk) anför:

Med anledning av vad utskottet uttalat om huvudsyftet med den årliga JO-granskningen vill jag nämna följande. Det är en viktig del av JO-granskningen att pröva att ombudsmännen handlägger sina ärenden på ett sätt som gör att riksdagens förtroende för dem inte rubbas. Samtidigt ger emellertid ämbetsberättelsen en provkarta på det rättsliga tillståndet i landet. Enligt min mening bör berättelsen i större utsträckning än hittills kunna utnyttjas som en utgångspunkt för riksdagen att ta upp brister inom myndigheter och även inom författningsbeståndet i den mån detta kommer fram genom de av JO redovisade enskilda fallen.

Genom att det finns en motionsrätt med anledning av ämbetsberättelsen kan riksdagen den vägen få ett tillfälle att ta upp angelägna rättsfrågor. Det är enligt min mening värdefullt att kunna ta upp olika frågor som ämbetsberättelsen aktualiserar. Det kan också vara av värde för ombudsmännen själva att veta att resultatet av deras många gånger omfattande utredningsansträngningar inte bara läggs till handlingarna genom ett formellt beslut av riksdagen.

gotab Stockholm 1987 13873